

תפקיד הטכנולוגיה בתופעת ההונאה בלמידה ובמוטיבציה להונאה באקדמיה

יורם עשת-אלקלעי

אינה בלאו

עדי פרידמן

אוןיברסיטה הפתוחה

כנס מיט"ל 30.6.15

מודל לניתוח סוגי הונאה בלמידה

(PAVELA, 1997)

❖ רמאות (Cheating)

➤ שימוש בטלפון סלולרי בעת בחינה.

➤ שימוש בפתק בעת בחינה.

❖ פלגיאריזם (Plagiarism)

➤ הגשה של הצעת מחקר שלקוחה מאתר אינטרנט.

➤ הגשת עבודה שמועתקת מחוברת הקורס.

❖ פברויק (Fabrication)

➤ הצגת נתונים שנלקחו לכאורה מתוך אתר אינטרנט.

➤ ציטוט ספר שמעולם לא נכתב.

❖ סיוע לאחרים (Facilitation)

➤ הפצת מטלה באינטרנט.

➤ הכתבת תשובות לסטודנט אחר.

מודל לניתוח הסיבות לביצוע הונאה

מודל המוטיבציות להונאה (Murdock & Anderman, 2006):

❖ מטרת הסטודנט

➤ מטרת חיצונית

➤ מכוונות לביצוע

❖ יכולת לבצע

➤ הערכת יעילות עצמית

➤ הערכת תוצר מצופה

❖ המחירים

➤ הסיכוי להיתפס ולהיענש

➤ תפיסת העצמי

גישת האתיקה ההתנהגותית

(אריאלי, 2012)

גישת האתיקה ההתנהגותית של דן אריאלי (2012):

אנשים מבצעים מעשי הונאה כל עוד רמת ההונאה שהם מבצעים מאפשרת להם להמשיך ולשְׁמֵר בעיני עצמם את הדימוי של אדם הגון.

שאלות המחקר

1. מהי השכיחות של סוגי ההונאה בלמידה, עם וללא טכנולוגיה, הנתפסות ומגיעות לטיפול וועדת המשמעת?
2. מהי השכיחות של סוגי המניעים להונאה בלמידה על פי דיווחי הסטודנטים?
3. באיזו מידה נבדלים סוגי ההונאה בלמידה עם וללא טכנולוגיה?
4. באיזו מידה נבדלים סוגי ההערכה עם וללא טכנולוגיה?
5. באיזו מידה נבדלים המוטיבציות להונאה בלמידה עם וללא טכנולוגיה?
6. מה הקשר בין המוטיבציות להונאה בלמידה ובין סוגי ההונאה שהסטודנטים מבצעים?

שיטת המחקר

- ❖ ניתוח של כ 250 פס"ד משנת 2012.
- ❖ ניתוח עתידי של פס"ד משנת 2013.
- ❖ בדיקת עמדותיהם של סטודנטים וצוותי הוראה באמצעות מחוונים.

ועדת משמעת

תיק 100841

17.7.2012

פסק דין

הסטודנטית [REDACTED] סעיפים 3 (ז') ו 3 (ח') לתקנון "ידידקטיקה של הוראת הפסי לימוד קודם.

העבירה

הסטודנטית זומנה לדיון כדין בעניינה בהיעדרה וזאת על פי החליטה הוועדה לדון

נוכחות הסטודנט בדיון

במעשה מתוך במייל ששלחה למרכזות לחץ בו הייתה שרויה.

הסיבות לביצוע העבירה

ועדת המשמעת עיינה בראיות והחליטה להרשיע את הסטודנטית בהעברת שתי העבירות בה. היא הטילה עליה עונש על פי סעיף 4 (יא) לתקנון המשמעת, דהיינו 2012ג ועד סמסטר ב' 13 הוועדה על הסטודנטית עונש נוסף על פי סעיף 4 (יא) לתקנון, דהיינו הרחקה מלימודים באוי"פ לתקופה של 6 סמסטרים, אלא שהעונש הנוסף הוא על תנאי ולא יופעל, אלא אם תעבור הסטודנטית עבירת משמעת נוספת במהלך כל לימודיה באוי"פ, וזאת על פי הוראות סעיף 7 לתקנון.

העונש והנימוק של הוועדה

לסטודנטית ולקובל עומדת הזכות לערער על החלטת ועדת המשמעת בפני בית הדין לערעורים תוך 10 ימים מקבלת פסק דין זה. זאת על פי סעיפים 37 ו-38 לתקנון המשמעת. (פקס 09-7780726).

מר ישראל לבני
סגן הממונה על המשמעת

עו"ד שגיא גרשגורן
סגן הממונה על המשמעת

ד"ר אופיר גענץ-מנור
הממונה על המשמעת

מועד הדיון:
17.7.2012

כ"ז תמוז, תשע"ב

ניתוח עבירות המשמעת

מודל ההונאה בלמידה (Pavela, 1997), עם וללא טכנולוגיה:

- ❖ רמאות (Cheating)
- ❖ פלגיאריזם (Plagiarism)
- ❖ פברויק (Fabrication)
- ❖ סיוע לאחרים (Facilitation)

ניתוח הסיבות לביצוע העבירה

מודל המוטיבציות להונאה (Murdock & Anderman, 2006):

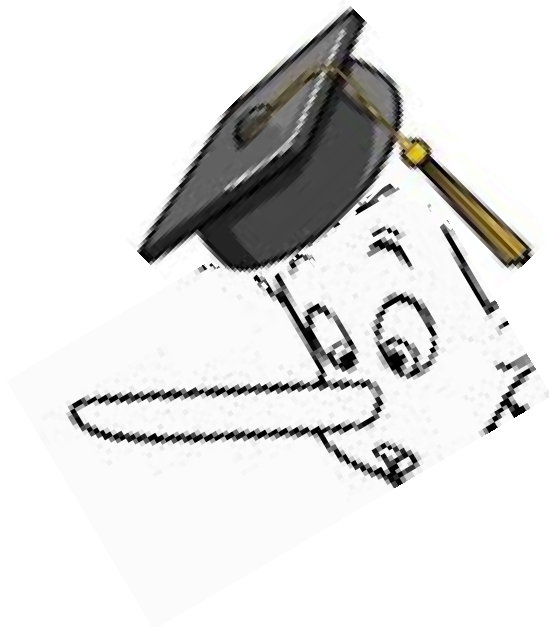
❖ מטרת הסטודנט

❖ יכולת לבצע

❖ המחירים

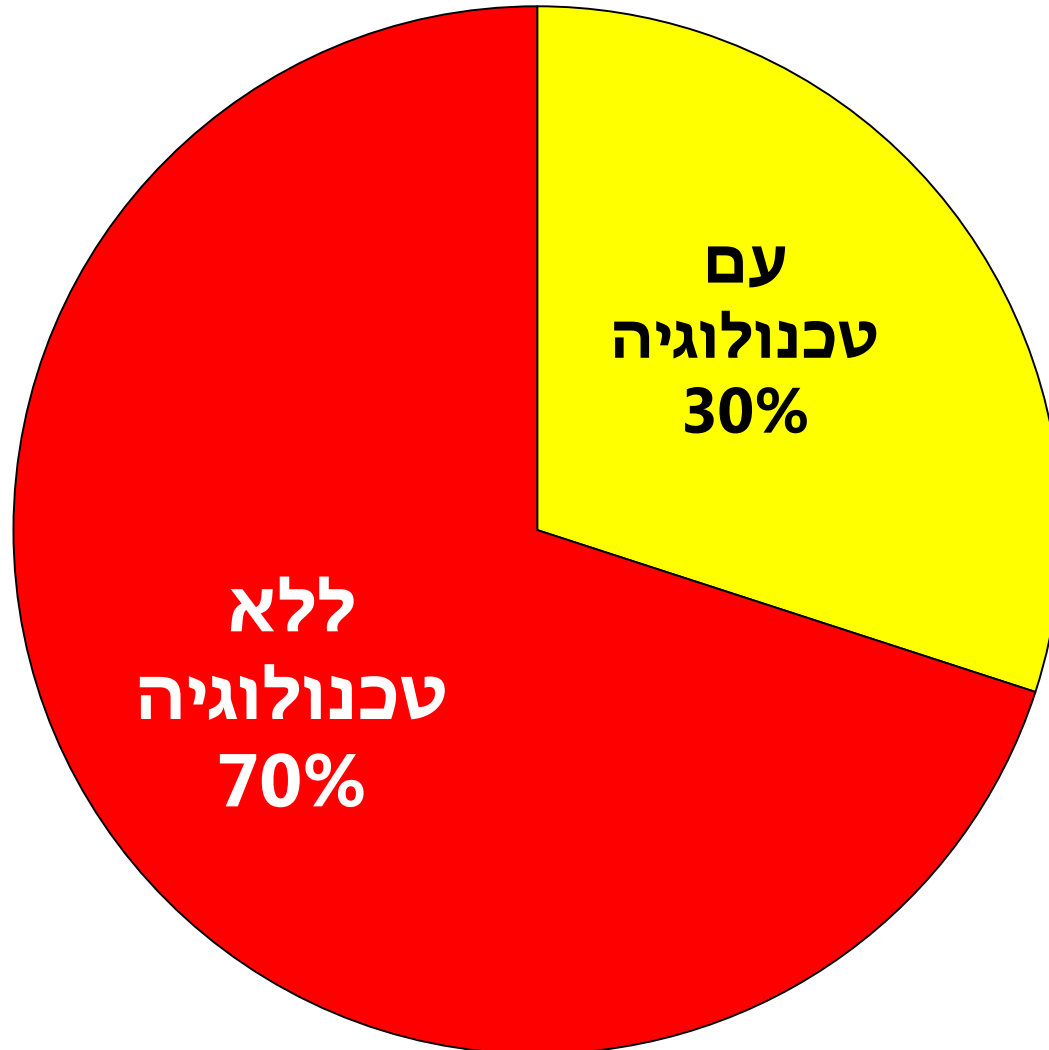
או

גישת האתיקה ההתנהגותית של אריאלי (2012)

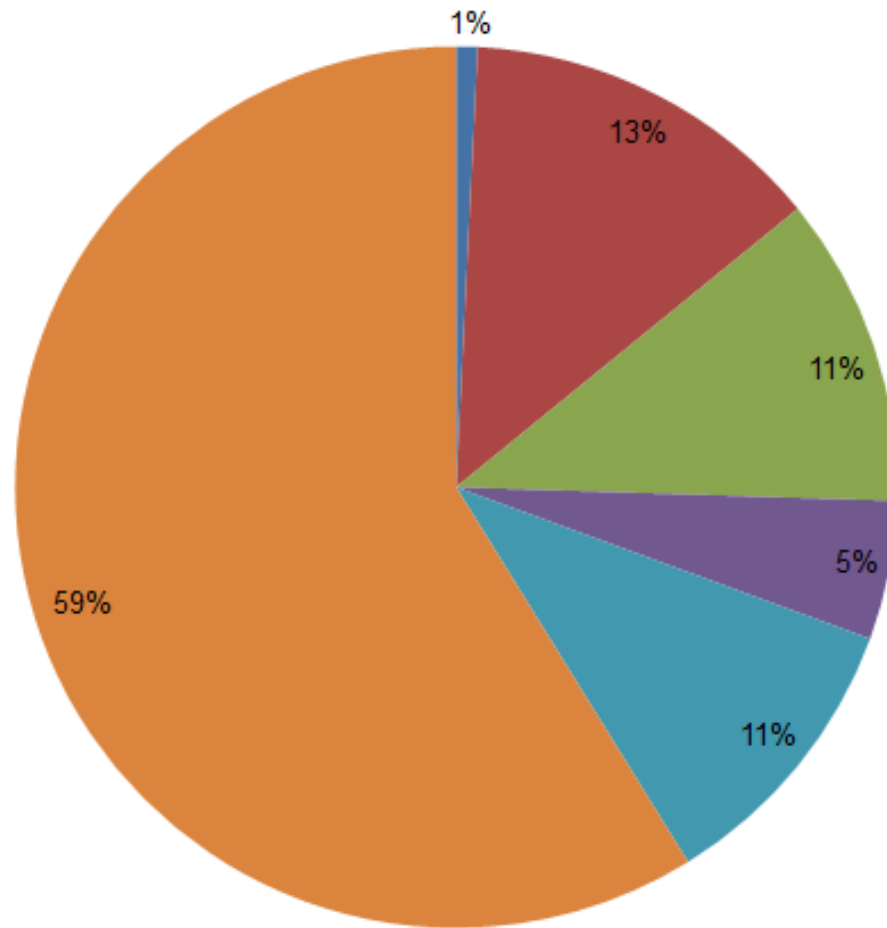

תוצאות ראשונות של המחקר

1. הונאה בלמידה עם וללא טכנולוגיה

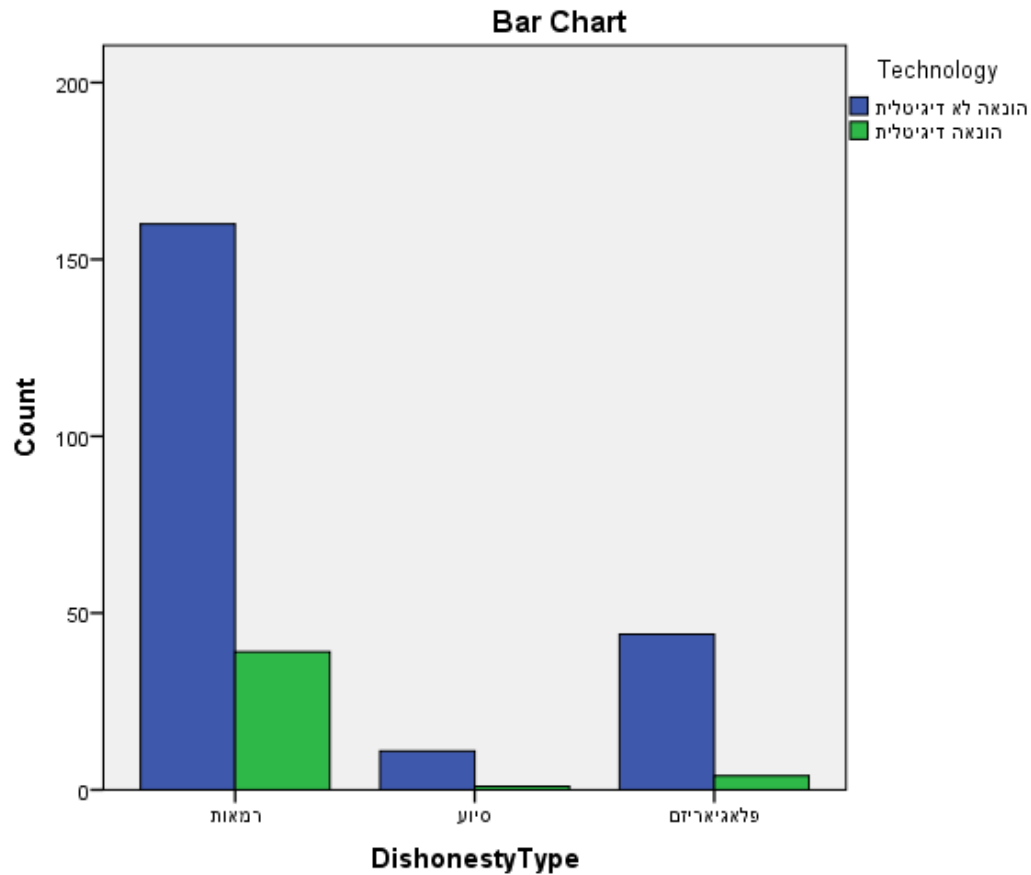

2. התפלגות המוטיבציות להונאה בלמידה

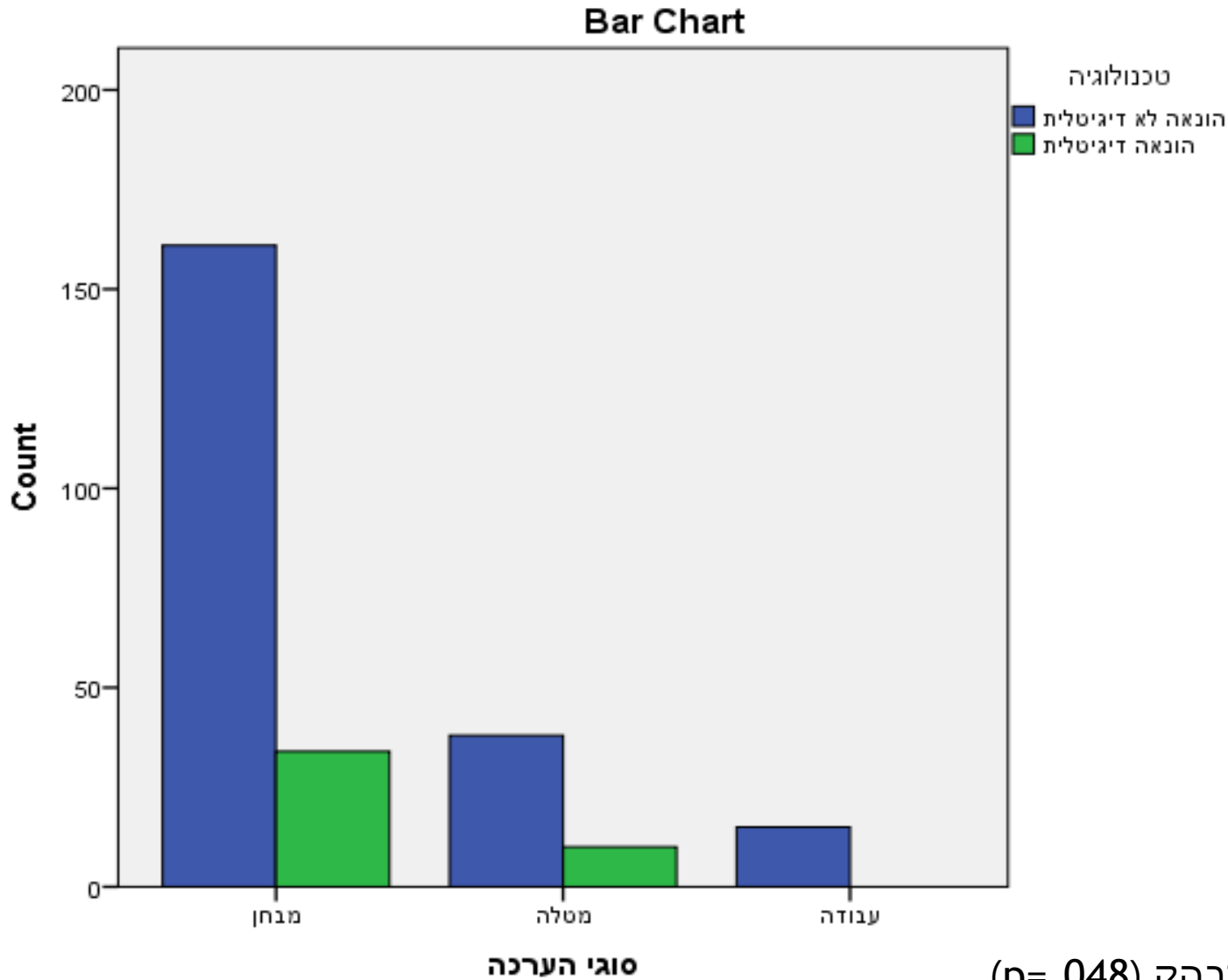
- מטרות הסטודנט- מטרות חיצוניות
- מטרות הסטודנט- מכוונות לביצוע
- יכולת לבצע- הערכת יעילות עצמית
- יכולת לבצע- הערכת תוצר מצופה
- המחירים-הסיכוי להיתפס ולהיענש
- המחירים- תפיסת עצמי

3. התפלגות סוגי ההונאה עם ובלי טכנולוגיה

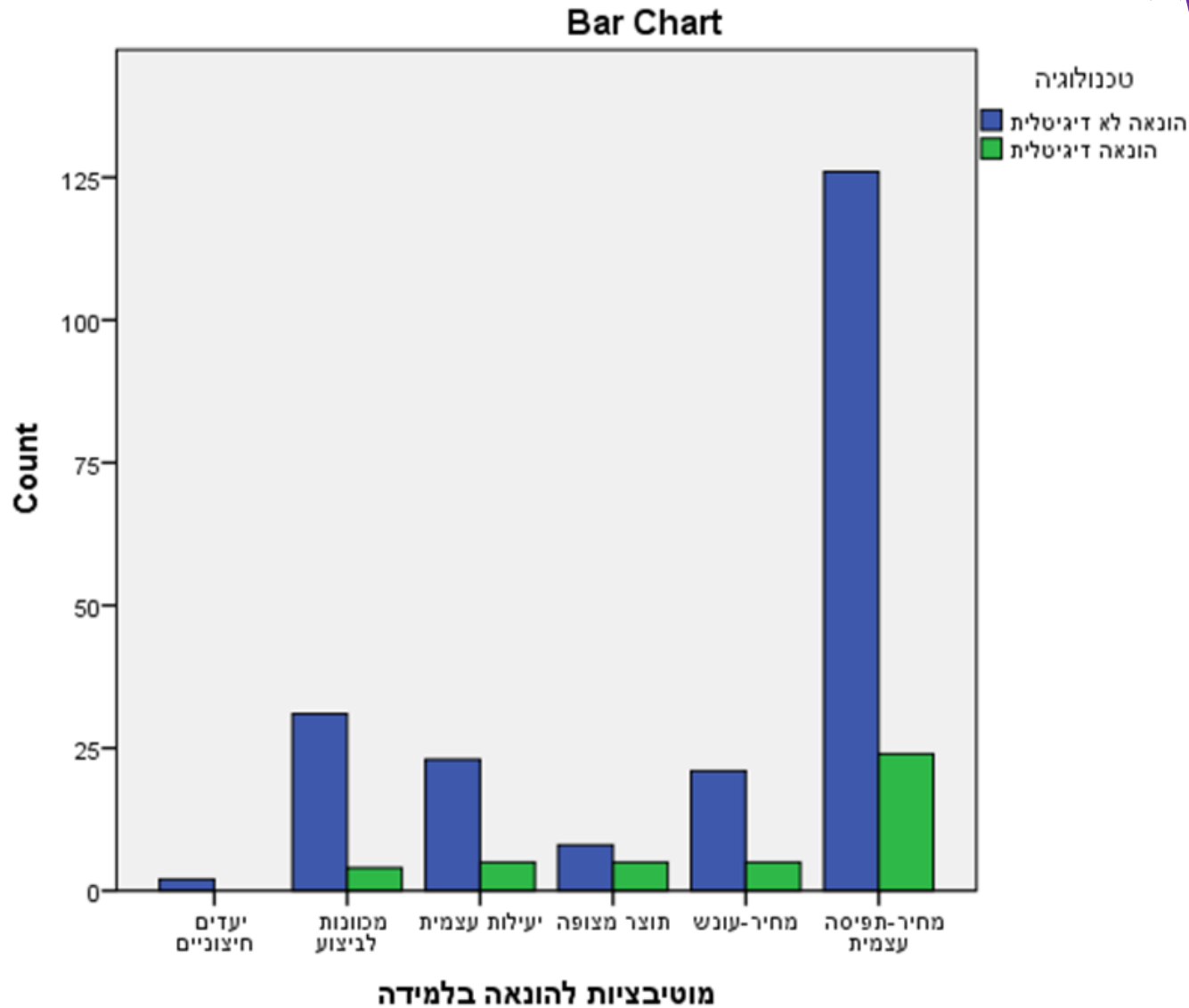
הקשר מובהק ($p=.049$)

4. הקשר בין סוגי הערכה לבין השימוש בטכנולוגיה

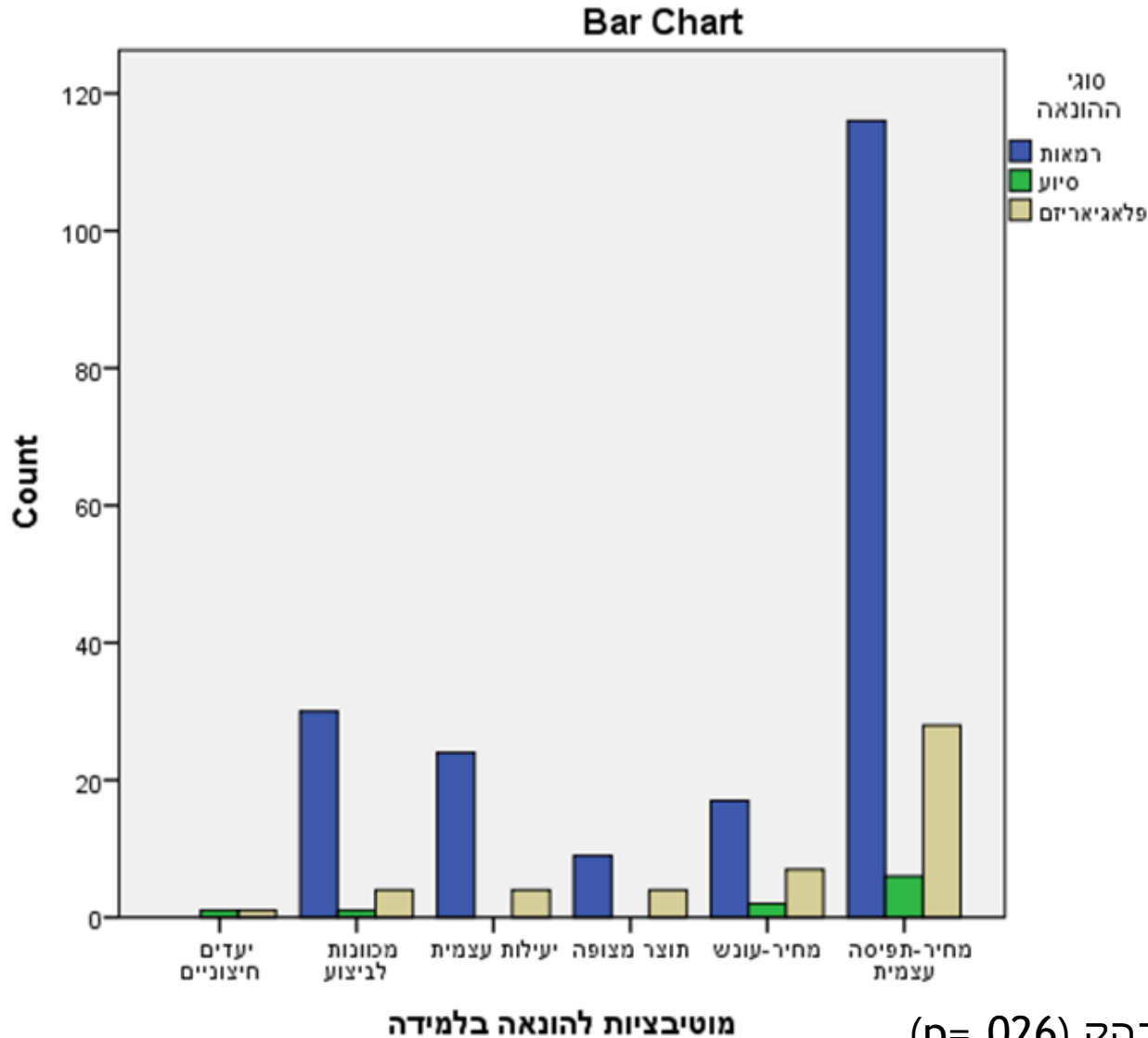
הקשר מובהק ($p=.048$)

5. הקשר בין טכנולוגיה לבין המוטיבציות להונאה

הקשר אינו מובהק ($p=.341$)

6. הקשר בין סוגי ההונאה לסוגי המוטיבציות להונאה

הקשר מובהק ($p=.026$)

מגבלות המחקר

- ❖ לא כל העבירות שנתפסות מגיעות לוועדת המשמעת.
- ❖ חלק מהמקרים מטופלים בעסקאות טיעון.
- ❖ עבירות משמעת שלא נמצאה התייחסות אליהן בפסקי הדין.
- ❖ המוטיבציות להונאה מתבססות על מה שהסטודנטים טענו בוועדת המשמעת, אין לנו דרך לדעת האם הסטודנט דובר אמת.

- ❖ ניתן לראות שלטכנולוגיה אין השפעה מהותית על הונאה בלמידה.
- ❖ ניתן לראות דמיון ושוני בין ממציאי המחקר שביצעו בלאו ועשת במערכת החינוך לבין המחקר המוצג כאן.
- ❖ רמאות ופברוק הם סוגי ההונאה הנפוצים ללא טכנולוגיה.
- ❖ פלגיארזם הוא סוג ההונאה הנפוץ עם טכנולוגיה.
- ❖ ניתן לראות כי הגורם המוטיבציוני העיקרי להונאה הנו תפיסת העצמי של הסטודנט.

תודה!

